

Lohärads klockstapel

Antikvarisk kontroll vid renovering, Lohärads klockstapel, Lohärad socken,
Nortälje kommun, Uppland

Lisa Sundström
Rapport 2004:24

Lohärads klockstapel

Antikvarisk kontroll vid renovering, Lohärads klockstapel, Lohärad socken,
Nortälje kommun, Uppland

Lisa Sundström
Rapport 2004:24

Rapporten finns i PDF-format på adressen
stockholms.lans.museum

 STOCKHOLMS LÄNS MUSEUM

Box 6176 102 33 Stockholm
Tel 08-690 69 60 Fax 08-32 32 72
Besöksadress: Klarahuset, Sabbatsbergsvägen 6
Hemsida stockholms.lans.museum

© Stockholms läns museum
Produktion: Stockholms läns museum

Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande 97.0133

Stockholm 2004

Innehåll

Sammanfattning av utförda åtgärder	7
Administrativa uppgifter	7
Byggnadshistorik med relevans för ärendet	7
Utförda åtgärder	7
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	8
Övriga handlingar med relevans för ärendet	8

Sammanfattning av utförda åtgärder

Renoveringen har bestått i utbyte av spån samt lagnings- och målningsarbeten.

Administrativa uppgifter

Objekt: Lohärads klockstapel

Socken: Lohärad

Kommun: Norrtälje

Landskap: Uppland

Arbetshandlingar: Skickrapport 2003-10-16, Anbud 2003-10-07

Länsstyrelsens beslut: 433-03-89797

Stockholms läns museums d.nr: 2003:211

Byggherre/beställare: Söderby-Karls pastorats kyrkliga samfällighet

Bygglédare/arkitekt: Julius Kotivuori, Vanhat Talot Oy

Entreprenörer: Vanhat Talot Oy, Keuruu

Antikvarisk kontrollant: Stockholms läns museum, Lisa Sundström, Eva Wallström

Byggnadstid: juli – september 2004

Antikvarisk slutbesiktning: 2003-09-20

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Byggnadens utformning härrör från år 1838 då den äldre stapeln kraftigt byggdes om.

Vid den senaste renoveringen år 1995 ersattes delar av spåntäckningen med spån på den annan dimension än de befintliga samt behandlades med stenkolsjärta. Vid samma tillfälle målades klockstapeln om med en akrylatfärg.

Utförda åtgärder

Spåntak

Samtliga spån var i dåligt skick och byttes ut. Nya spån tillverkades, skurna på samma sätt som ursprungliga spån, av klyven furuspån av 450 mm längd, 70-140 mm bredd, 5/23 mm tjocka. Spånen var tjärade vid leverans genom dränkning i finsk, dalbränd trätjärta. Efter montering tjärades spånen en gång med äkta gravtjärta.

Klockvåningens brädtak

Klockvåningens brädtak hade omfattande rötskador och byttes ut mot nya brädor lika befintliga. Under monterades takpapp. Räcktet hade rötskador och nytt tillverkades lika befintligt. Räcktet och brädtaket målades med svart linoljefärg av fabrikkatet Engwall & Claesson.

Klockstapelns panel

Stora delar av panelen var i dåligt skick. Rötskadad panel ersattes med ny panel lika befintlig. Delar om panel har flyttats och återanvänts.

Målningsarbeten

Akrylatfärgen har avlägsnats med speedheater. Underliggande färglager hade en guldockra kulör motsvarande S4050-420R (NCS tradition) och lister motsvarande S1005-6904 (NCS tradition). Panel och lister målades därefter tre gånger med linoljefärg av fabrikkatet Engwall & Claesson i ovanstående kulörer.

Dörr

Entrédörrens panel var i dåligt skick. Utvändig panel byttes ut och ny tillverkades lika befintlig. Handsmidd spik lika befintlig användes samt de äldre låsen och beslagen togs om hand och återmonterades. Innanför dörren stadgades konstruktionen upp med två korslagda träbrädor.

Fönster

Lanterninens fönster renoverades. Kitt rensades och trasiga glas byttes ut mot gammalt begagnat munblåst glas. Fönsterna kittades om med linoljekitt och målades med linoljefärg.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Arbetena har utförts i enlighet med länsstyrelsens beslut och antikvariska krav. Företaget Vanhat Talot Oy använder sig av traditionella metoder och material och har vid arbetenas gång visat stor hantverksskicklighet.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

Rapport från arbetet i Lohärads kyrka, klockstapel, Vanhat Talot Oy.

Lobärads klockstapel före renovering, januari 2004.

Lohärads klockstapel efter renovering, september 2004.

Lohärads klockstapel. Nyttillverkade och tjärade spån. September 2004.